

Advies raadgevend comité Opgroeien

Adviesnummer: 2025/04

Betreffende: **Plan voor de kinderopvang van baby's en peuters 2025 - 2029**

1 ADVIESVRAAG

Op vraag van leden van het raadgevend comité en de kamer kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning.

2 GRONDEN VOOR HET ADVIES

Het advies heeft betrekking op de opdracht van het agentschap inzake de kerntaken zoals omschreven in artikel 5 van het Decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien Regie.

3 BEHANDELING

De kamer kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning (hierna benoemd als de Kamer) behandelde dit thema tijdens de vergaderingen van 9 april, 7 mei 2025 en 11 juni 2025. Het raadgevend comité bekrachtigde dit advies tijdens de vergadering van 26 juni 2025.

Documenten die daarbij in bespreking werden genomen waren:

- [Conceptnota 'Plan kinderopvang 2025-2029](#) (VR 2025 04 04 MEDISCH.0121/1)
- Masterplan van de Vlaamse regering voor de toekomst van kinderopvang (Snelinfo van 7 april van Opgroeien aan organisatoren kinderopvang, lokale besturen aan loketten, koepelorganisaties en partner)

- Meerjarenprogrammatie voor nieuwe plaatsen met subsidie inkomenstarief 2025 – 2029 (Snelinfo van 8 april van Opgroeien aan lokale besturen)
- Toelichting door een betrokken beleidsmedewerker kinderopvang a.d.h.v. een PowerPointpresentatie.

4 ADVIES

De leden van de Kamer zijn tevreden met de beslissing van de Vlaamse regering om 200 mio. euro extra te investeren, om zo de sector kinderopvang op diverse fronten te versterken. Dat er daarbij ook wordt gestreefd naar een verlaging van de administratieve lasten, zodat (personele) middelen in de eerste plaats kunnen worden ingezet in de dienstverlening aan gezinnen, is lovenswaardig. Wel kunnen de leden zich niet van de indruk ontdoen dat de pijler Personeel in het plan een meer prominente plaats verdiende.

De leden van de Kamer dringen erop aan dat er snel duidelijkheid komt over:

- Het beslissingskader en de concrete data voor het behandelen van de uitbreidingsaanvragen voor inkomensgerelateerde opvangplaatsen. Alleen zo kunnen lokale besturen en organisatoren zich optimaal voorbereiden en bijdragen aan het realiseren van de vooropgestelde doelstelling, zijnde meer plaatsen in de kinderopvang.
- De toekomstige ratio, gelet op de impact ervan op nieuwe bouwprojecten. Er is nood aan een lange-termijn perspectief, zo niet bestaat het risico op onderbenutting van de nieuw gebouwde infrastructuur als de ratio verder zou dalen.
- Een deel van de leden betreurt dat er geen budget beschikbaar is voor een verdere verlaging van de ratio en herinneren er aan dat een ratio van 1 op 7 geen einddoel kan zijn. Deze leden verwijzen daarvoor ook naar de aanbevelingen van de Toekomstgroep.

De leden vragen ook om het omschakelen van:

- bestaande T1-plaatsen, en plaatsen bij samenwerkende onthaalouders, naar T2-plaatsen in de tijd te laten samen sporen met de uitbreiding van nieuwe plaatsen;
- plaatsen bij samenwerkende onthaalouder naar T2-plaatsen nog dit jaar mogelijk te maken voor wie er klaar voor is;
- bestaande plaatsen niet te beperken tot omschakeling van T0- naar T1- en T1- naar T2-plaatsen, maar ook omschakeling van T0- naar T2-plaatsen mogelijk te maken.

De leden van de Kamer stellen vast dat de Vlaamse regering:

- Een deel van de uitbreidingsmiddelen wil toewijzen o.b.v. de aangetoonde nood. Men kijkt hiervoor naar de lokale loketten kinderopvang. De leden wijzen in deze op:
 - o het belang van degelijke, objectieve en vergelijkbare cijfers;
 - o de nood aan één digitaal lokaal loket voor Vlaanderen en Brussel.
- In het najaar 2025 een oproep plant naar innovatieve projecten. De leden zien hierin een aantal opportuniteiten o.a. inzake het vinden van alternatieven voor de huidige voorwaarden voor het toekennen van de T2-subsidie. De kamer wil dan ook graag actief betrokken worden wanneer vorm en inhoud wordt gegeven aan deze nieuwe piste.

De leden van de Kamer onderschrijven de ambities uit het decreet kinderopvang baby en peuter, zijnde een toegankelijke, kwaliteitsvolle en leefbare kinderopvang voor elk gezin en elke opvangaanbieder in de Vlaamse Gemeenschap. Daarop verder bouwend zijn de meningen over de uitbreiding van het aantal plaatsen met een basissubsidie (T1) verdeeld.

- Een beperkt aantal leden ziet deze uitbreiding als een belangrijke hefboom naar meer opvangplaatsen op korte termijn. De basissubsidie laat immers toe te starten met een kleinschalige opvang, geleid door (twee) zelfstandige ondernemers. Deze kleinschalige opvang kan dan op termijn, via omschakeling van de T1-plaatsen, doorgroeien naar de beoogde opvang met subsidie inkomenstarief.
- De andere leden pleiten voor een uitbreiding met uitsluitend T2-plaatsen, als zijnde de enige rechte weg naar een toegankelijke, kwaliteitsvolle en leefbare kinderopvang. Deze leden wijzen er ook op dat de ongelijke financiering binnen de sector niet zal uitdoven, zolang men de mogelijkheid openhoudt waarbij plaatsen met een weliswaar verhoogde basissubsidie kunnen worden aangevraagd.

De leden van de kamer stellen vast dat de KOALA-projecten vanaf 2025 enkel nog de T3-subsidie ontvangen. Ze willen erop wijzen dat deze projecten zeer waardevol zijn, omdat ze de actieve deelname van kwetsbare gezinnen – die zwanger zijn of kinderen hebben tot 3 jaar – aan de maatschappij stimuleren. De leden wijzen erop dat de projecten deze specifieke opdracht alleen maar kunnen blijven opnemen als ze ook kunnen blijven beschikken over de bijkomende middelen, die daar tegenover staan. De leden van de Kamer pleiten dan ook voor het behoud van de bijkomende middelen.

De leden zijn het erover eens dat er moet gestreefd worden naar 'gelijk loon voor gelijk werk'. Ze stellen vast dat de randvoorwaarden om dat voor organisatoren met een T1-subsidie mogelijk te maken, op dit ogenblik niet zijn ingevuld. Het streven naar 'gelijk loon voor gelijk werk' kan dan ook niet los worden gezien van een correcte financiering voor de gehele sector. De leden vragen daarom dat er prioriteit wordt gegeven aan een beter financieringssysteem voor de kinderopvang. Het laatste is cruciaal om de ambitie - een gelijk speelveld voor alle organisatoren – te realiseren en moet de personeelsuitdagingen helpen oplossen

De leden van de Kamer vinden het positief dat VIPA-middelen specifiek worden voorbehouden voor kinderopvang. Dat de Vlaamse regering de aanvraagprocedure wil vereenvoudigen en versnellen verdient alle lof. Tegelijk zijn alle leden van de Kamer bezorgd omwille van de rol die het lokaal bestuur krijgt toebedeeld, als het gaat over het toekennen van een extra forfaitaire subsidie als tegemoetkoming in het 40% eigen aandeel.

De leden van de Kamer namen met aandacht kennis van de plannen die de Vlaamse regering voor ogen heeft met de gezinsopvang. Ze stellen daarbij vast dat nog veel onduidelijk is, o.a. waar het gaat over:

- De impact van het loslaten van het werkingsgebied voor de diensten, in combinatie met de omschakeling van gezinsopvang (samenwerkende onthaalouder) naar groepsopvang. De leden vragen een beheersbaar subsidiesysteem voor organisatoren gezinsopvang die niet langer alleen gezinsopvang, maar ook groepsopvang en buitenschoolse opvang aanbieden.
- De toekomst van de samenwerkende onthaalouders, die niet kunnen omschakelen naar groepsopvang. De leden vragen ook voor deze onthaalouders de nodige rechtszekerheid.
- De transitie van onthaalouders sui generis naar onthaalouders in een werknemersstatuut. De leden vragen aandacht voor een zorgzame transitie, gekoppeld aan een concrete datum voor het definitief afronden van deze transitie. De leden herinneren in deze aan NAR-advies dat een overgangsperiode van 10 jaar voorop stelt.
- De financiële leefbaarheid van kleinschalige opvanglocaties als gevolg van de bijkomende kost, die omschakelen van een werking met onthaalouders werknemers met zich meebrengt. De leden stellen

vast dat de huidige subsidiëring ontoereikend is om opvanglocaties met 14 plaatsen financieel leefbaar te maken.

- De pedagogische ondersteuning van nieuwe zelfstandige gezinsopvang door een dienst gezinsopvang.

Dat de acties in het plan verder geconcretiseerd worden in overleg met de technische werkgroep gezinsopvang is voor de leden alvast een positief signaal.

De leden van de kamer vragen ook nog aandacht voor:

- Het voornemen om de kindkorting te beperken tot gezinnen met kinderen, die gelijktijdig gebruik maken van opvang voor baby's en peuters. De leden wijzen erop dat er voor de berekening van het inkomenstarief geen rekening wordt gehouden met de kinderlast. De leden vragen daarom met aandrang het recht op een kindkorting te behouden voor alle kinderen, ongeacht of ze al dan niet gelijktijdig gebruik maken van de opvang voor baby's en peuters.
- Het opzetten van een sterke samenwerking met VDAB en AHOVOKS in functie van het versterken van de zij-instroom van werknemers. De leden wijzen erop dat het uitwerken van maatregelen om de zij-instroom te versterken niet kan zonder de betrokkenheid van de sociale partners (PC 331) en VIVO, dat ter zake heel wat expertise heeft.

De leden van de Kamer vragen hoe de 200 mio. euro zal worden verdeeld en welk deel van het budget er staat tegenover elk van de vooropgestelde acties.

Ook nemen ze kennis van de intentie van minister Caroline Gennez om de dialoog met de Toekomstgroep verder te zetten. Ze stellen daarbij vast dat de denkoefening rond de toekomst van de kinderopvang vorige legislatuur werd afgerond en nu in de eerste plaats verdere concretisering vraagt.

Tot slot wensen de leden van de Kamer hun teleurstelling te uiten over de manier waarop voorliggend plan, zonder voorafgaandelijk overleg, tot stand kwam. De leden vragen dan ook van dichtbij te worden betrokken bij het concreet uitwerken en periodieke evaluatie van de vooropgestelde acties. Het opnieuw opstarten van de technische werkgroep gezinsopvang is alvast positief.

Mieke Segers

Voorzitter raadgevend comité